

Развитие науки и инноваций в ВКГУ на 2018-2020 годы

Учеными ВКГУ им. С.Аманжолова в конкурсе на программно-целевое финансирование по научным, научно-техническим программам на 2018-2020 годы выигран грант на выполнение научного проекта по теме «Исследования и разработка инновационных технологий получения износостойких материалов для изделий машиностроения» на сумму 266 млн тенге. Научным руководителем проекта является заведующий Национальной научной лабораторией коллективного пользования, PhD, доцент Б.К. Рахадилов.

Проект направлен на разработку инновационных технологий на основе ресурсосберегающих методов модификации поверхности и нанесения защитных покрытий для повышения износостойкости пар трения ответственных изделий машиностроения, подвергающихся интенсивному износу в процессе эксплуатации. В ходе выполнения данного проекта предполагается создание научной лаборатории «Инженерия поверхности и трибология».

Таким образом, на 2018-2020 годы в ВКГУ им. С.Аманжолова по приоритетным направлениям развития науки в общей сложности будут реализовываться один научный проект по программно-целевому финансированию и 4 научных проекта по грантовому финансированию на общую сумму 110 млн тенге:

1. «Повышение трибологических свойств полимерных материалов электронно-лучевой обработкой», научный руководитель - PhD, доцент Б.К.Рахадилов.
2. «Разработка технологии электролитно-плазменной поверхностной закалки для повышения долговечности тяжело-нагруженных зубчатых колес», научный руководитель - PhD Л.Б.Баятанова.
3. «Разработка и создание опытного коммерческого образца бесплотинной мини-гидроэлектростанции в условиях региона», научный руководитель - к.ф.-м.н. А.М.Жилкашинова.
4. «Память о жертвах политических репрессий (1920-1950-е гг.) и ее фиксация в сакральном ландшафте Казахстана (на примере Восточного Казахстана)», научный руководитель - д.и.н., доцент А.С.Жанбосинова.

В рамках программы «Рухани жаңғыру» с 2017 года при поддержке акимата Восточно-Казахстанской области учеными ВКГУ выполняются 5 основных научных проектов.

Научные проекты естественно-научного и технического направления будут выполняться на базе кафедр, научной лаборатории фитохимии, Национальной научной лаборатории коллективного пользования (ННЛКП), включающей лабораторию биологии и биотехнологий растений, учебно-научно-производственную площадку и испытательную лабораторию физико-химических исследований. Проекты по гуманитарному направлению будут реализовываться на базе научно-исследовательского центра «Алтайтану», научно-образовательного центра «Назарбаевтану», научно-образовательного центра «Зияткер», Центра гуманитарных и политических исследований «Мәңгілік ел», Центра экономических исследований на площадке «G-Global».

В целом, руководством университета создаются все условия для развития науки и инноваций по приоритетным направлениям согласно государственной политики в сфере образования и науки, поддерживаемой Главой государства Н.А. Назарбаевым.

В данное время, по поручению ректора, к.ю.н., доктора философии (PhD), ассоциированного профессора М.А.Толеген ученые занимаются поиском дополнительных источников финансирования научных проектов по линии международных программ «Горизонт-2020» и «Эразмус+», через Всемирный банк и другие международные организации.

Студенты и магистранты будут активно вовлечены в реализацию финансируемых проектов. С этой целью решением Ученого совета было поручено кафедрам факультета естественных наук и технологий организовать выполнение 50% выпускных работ обучающихся на базе ННЛКП в 2018-2019 учебном году.

**ОТДЕЛ ОРГАНИЗАЦИИ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ РАБОТ
ШҚМУ-да ғылым мен инновацияларды 2018-2020 жылдарда дамыту**

С. Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ғалымдары 2018-2020 жылдарға арналған ғылыми-техникалық бағдарламаларды қаржыландыру байқауында «Машина жасау бұйымдары үшін қажалуға төзімді материалдарды алудың инновациялық технологияларын әзірлеу және зерттеу» тақырыбында ғылыми жобаны жүзеге асыруға 266 млн теңге грант ұтып алды.

Жобаның ғылыми жетекшісі – Ұжымдық пайдаланудағы ұлттық ғылыми зертхананың меңгерушісі, PhD, доцент Б.Қ. Рахадиллов. Жоба эксплуатация кезінде қарқынды қажалуға ұшырайтын машина жасау бұйымдарының үйкелу бөліктерінің қажалуға төзімділігін арттыруға

арналған инновациялық технологияларды әзірлеуге бағытталған. Осы жобаны орындау барысында «Беттік инженерия және трибология» ғылыми зертханасын құру жоспарлануда.

Осылайша, университетте 2018-2020 жылдар аралығында ғылым дамуының басым маңызды бағыттары бойынша бес ғылыми жоба жүзеге асырылмақ. Оның біреуі жоғарыда аталған бағдарламалық-мақсатты қаржыландыру бойынша болса, қалған жалпы сомасы 110 млн. теңге құрайтын төртеуі гранттық қаржыландыру бойынша жүргізілетін келесі жобалар:

1. «Полимерлік материалдардың электрондық-сәулелік өңдеу арқылы трибологиялық қасиеттерін жақсарту», ғылыми жетекшісі – PhD, доцент Рахадитов Б.Қ.
2. «Қатты жүктелетін тісті берілістердің қызмет мерзімін арттыруға арналған электролитті-плазмалық беттік шынықтыру технологиясын әзірлеу», ғылыми жетекшісі – PhD Баятанова Л.Б.
3. «Аймақ жағдайында шағын су электростанциясының сынақтық коммерциялық үлгісін әзірлеу және жасау», ғылыми жетекшісі – ф-м.ғ.к. Жылқашина А.М.
4. «Саяси қуғын-сүргін (1920-1950 жж.) құрбандары туралы естелік және оның Қазақстанның киелі жерлер ландшафтында бекітілуі (Шығыс Қазақстан мысалында)», ғылыми жетекшісі – т.ғ.д. доцент Жанбосинова А.С.

Жаратылыстық және техникалық бағыттағы ғылыми жобалар кафедралардағы оқу зертханаларында, фитохимия ғылыми зертханасында, Ұжымдық пайдаланудағы ұлттық ғылыми зертхананың құрамына кіретін өсімдіктер биологиясы және биотехнология зертханасы, физика-химиялық зерттеулердің сынақ зертханасы және оқу-ғылыми-өндірістік алаңда жүзеге асырылады. Гуманитарлық бағыттағы ғылыми жобалар «Алтайтану» ғылыми-зерттеу орталығы, «Назарбаевтану» ғылыми-білім беру орталығы, «Зияткер» ғылыми-білім беру орталығы, «Мәңгілік ел» гуманитарлық және саяси зерттеулер орталығы, «G-Global» экономикалық зерттеулер орталығында жасалады.

Елбасының қолдауымен жүзеге асырылып жатқан білім және ғылым саласындағы мемлекеттік саясатта айқындалған басым бағыттар бойынша ғылым мен инновацияларды дамыту үшін университет басшылығы тарапынан барлық жағдайлар жасалуда.

Қазіргі уақытта университет ректоры, философия докторы (PhD), з.ғ.к., доцент М.Ә. Төлегеннің нұсқауы бойынша университет ғалымдары «Горизонт-2020» және «Эразмус +» халықаралық бағдарламалары, Дүниежүзілік банк пен басқа да халықаралық ұйымдар арқылы ғылыми жобаларды қаржыландырудың қосымша көздерін іздестіруде.

Студенттер мен магистранттар қаржыландырылатын жобаларды жүзеге асыруға белсенді қатысады. Осы мақсатта Ғылыми Кеңестің шешімімен 2018-2019 оқу жылында жаратылыстану ғылымдары және

технологиялар факультетінің студенттерінің бітіру жұмыстарының 50%-ы Ұжымдық пайдаланудағы ұлттық ғылыми зертхананың базасында жасалуын ұйымдастыру кафедраларға жүктелді.

ҒЫЛЫМИ-ЗЕРТТЕУ ЖҰМЫСТАРЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ БӨЛІМІ